

Економічні науки

УДК 658.72:67.013.8.004

Даньков Роман Володимирович

студент

Київського національного університету технологій та дизайну

Даньков Роман Владимирович

студент

Киевского национального университета технологий и дизайна

Dankov Roman

Student of the

Kyiv National University of Technology and Design

**УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ
УМОВАХ**

**УПРАВЛЕНИЕ ЛИКВИДНОСТЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ В
СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ**

**LIQUIDITY MANAGEMENT OF THE COMPANY IN MODERN
CONDITIONS**

Анотація. В статті проведений аналіз ліквідності підприємства і визначені основні напрями забезпечення абсолютної ліквідності підприємства шляхом управління грошовими коштами та їх еквівалентами.

Ключові слова: підприємство, ліквідність, платоспроможність, запаси, ризик, грошові кошти.

Аннотация. В статье проведен анализ ликвидности предприятия и определены основные направления обеспечения абсолютной ликвидности предприятия путем управления денежными потоками и их эквивалентами.

Ключевые слова: предприятие, ликвидность, платежеспособность, запасы, риск, денежные средства.

Summary. *This article analyzes the liquidity of the company and proposes a list of recommendations for a possible improvement of the management of its liquidity and solvency.*

Key words: *company, liquidity, solvency, inventory, risk, cash.*

Постановка проблеми. Функціонування підприємств України в умовах економічної та політичної нестабільності значною мірою підвищують вагомість своєчасного і повного здійснення розрахунків між різноманітними економічними агентами в процесі їх господарської діяльності з метою мінімізації операційних та фінансових ризиків [1]. Від того наскільки швидко підприємство виконує розрахунки за власними зобов'язаннями залежить його ділова репутація, довіра з боку партнерів, а також можливість доступу до зовнішніх джерел надходження капіталу. Наявність на підприємстві достатньої кількості активів здатних швидко трансформуватися в грошову масу, є одним з факторів успішного господарського циклу. Все зазначене вище обумовлює необхідність посилення уваги до такої важливої складової фінансового стану підприємства як ліквідність, з метою удосконалення форм і методів управління та контролю за нею.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження питань ліквідності і платоспроможності знайшло широке відображення в працях українських і зарубіжних вчених, серед яких варто відзначити роботи В.В. Ковальова, А.В. Грачова, А.Д. Шеремета, Н.В. Тарасенко, І.А. Бланка, Є.В. Мниха, М.Д. Білик, М.І. Чумаченка, А.В. Чупіса, М.І. Лагун та багатьох інших.

Значний внесок цих вчених у вивчення питання забезпечення ліквідності та платоспроможності підприємств, створив необхідне підґрунтя для подальшого вивчення питання забезпечення високого рівня ліквідності у мовах сучасного конкурентного середовища.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає в обґрунтуванні основних напрямів покращення процесу управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства на основі вивчення теоретичних та оцінки практичних аспектів даної проблеми.

Виклад основного матеріалу. Для успішного функціонування будь-якого підприємства в умовах конкурентного середовища, менеджмент має дбати про максимально хороші показники власної ліквідності та платоспроможності. При створенні політики раціонального управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства, має бути розроблений комплекс заходів, спрямованих на забезпечення прискорення оборотності окремих видів активів, серед яких:

- дебіторська заборгованість;
- товарно-матеріальні запаси;
- поточні фінансові інвестиції.

Ліквідність та платоспроможність є досить подібними між собою поняттями, проте означають не одне й те ж саме, тому що платоспроможність – це здатність розрахуватися з борговими зобов'язаннями в конкретний момент часу, а ліквідність відображає не тільки поточний стан, але й показує перспективу [2].

Думки більшості вчених з приводу поняття платоспроможності та ліквідності є досить розбіжними. Одні вчені вважають, що “платоспроможність є поняттям ширшим ніж ліквідність”, інші в свою чергу стверджують, що “ліквідність є більш містким поняттям”. Наприклад Н.В. Тарасенко вважає, що ліквідність підприємства – це його здатність своєчасно перетворити активи на грошові кошти з метою виконання необхідних платежів. На думку вченого ліквідність підприємства є одною з головних умов його платоспроможності [3]. А.Д. Шермет вважає, що платоспроможність підприємства – це його здатність розрахуватися з усіма

видами зобов'язань (поточними та довгостроковими) усіма своїми активами[4].

Варто зазначити, що в залежності від ступеня ліквідності всі активи підприємства можна поділити на такі:

- високоліквідні активи – кошти, а також всі види короткострокових фінансових вкладень (А1);
- активи, що можуть бути швидко реалізовані – дебіторська заборгованість до 1 року (А2);
- активи, які реалізуються досить повільно – “Запаси”, “Довгострокові фінансові вкладення”, “Розрахунки з учасниками” (А3);
- активи, які досить тяжко реалізувати (А4).

Пасиви балансу відповідно до ступеню зростання термінів погашення можна згрупувати наступним чином:

- найбільш термінові зобов'язання – кредиторська заборгованість (П1);
- короткострокові пасиви – короткострокові кредити і позикові засоби, що підлягають погашенню до 1 року (П2);
- довгострокові пасиви - довгострокові кредити і позикові засоби (П3);
- постійні пасиви - статті розділу 1 пасиву балансу (П4).

Для того щоб визначити ліквідність підприємства потрібно зіставити підсумки зазначених вище груп активів і пасивів. Баланс можна вважати ліквідним якщо буде виконуватися наступне співвідношення:

$$A1 > P1,$$

$$A2 > P2,$$

$$A3 > P3,$$

$$A4 < P4.$$

Для того щоб надати ефективні рекомендації щодо підвищення ліквідності балансу, достатньо змодельовати наступне:

$A1 < P1$. Якщо не виконується це співвідношення і найбільш термінові зобов'язання перевищують високоліквідні активи, то підприємству може не

вистачити грошових коштів для розрахунків за поточними зобов'язаннями. За такої умови баланс підприємства не можна вважати достатньо ліквідним. Для того щоб досягти абсолютної ліквідності балансу в цій ситуації потрібно збільшити частку високоліквідних активів або ж зменшити частку найбільш термінових зобов'язань.

$A2 < П2$. Якщо не виконується це співвідношення і активи, що можуть бути швидко реалізовані не перевищують короткострокові пасиви, то підприємству скоріш за все не вистачить коштів для розрахунків у короткостроковому періоді тому, що воно буде виплачувати більше відсотків по кредиту ніж поверне від позик, які в свою чергу видані ним самим. Це пов'язано з тим, що короткострокові пасиви є досить дорогими, а швидко реалізовані активи в свою чергу порівняно дешевими. Для того щоб підвищити ліквідність балансу в даному випадку, потрібно зменшити частку короткострокових пасивів або підвищити частку активів які можуть бути швидко реалізовані.

$A3 < П3$. Якщо не виконується дане співвідношення і довгострокові пасиви перевищують повільно реалізовані активи, то підприємство не буде забезпечене коштами для розрахунків у довгострокових періодах. Для підвищення ліквідності в даному випадку потрібно відповідно підвищити частку активів які реалізуються повільно або зменшити частку довгострокових пасивів.

$A4 > П4$. Якщо дане співвідношення має такий вигляд, то активи які тяжко реалізувати будуть перевищувати постійні пасиви, а це означає, що підприємство не буди отримувати достатньо прибутку в довгостроковій перспективі, оскільки прибутковими є лише перші три групи активів. В даному випадку прибутковим буде агрегат П4, оскільки довгостроковий кредит буде дешевшим для виплати, за рахунок чого підприємство зможе отримувати прибуток, ефективно використавши кредитні кошти.

Висновок. Ліквідність підприємства – це його здатність своєчасно

перетворювати свої активи на грошові кошти з метою здійснення необхідних платежів. Отже, для того щоб підтримувати ліквідність і платоспроможність підприємства на достатньо високому рівні, потрібно постійно контролювати співвідношення потрібних груп активів і пасивів для кожного окремого випадку (миттєві розрахунки, короткострокові платежі, довгострокові розрахунки тощо).

Література

1. Кущик А. П. Оцінка діяльності підприємства в умовах нестабільного бізнес-середовища [Електронний ресурс] / А.П. Кущик. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vznu/eco/2010_1/026-32.pdf
2. Грабовецький Б. Економічний аналіз / Б. Грабовецький. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 256 с.
3. Тарасенко Н. В. Економічний аналіз промислового підприємства / Н. В. Тарасенко. — Л.: ЛБІ НБУ, 2010. — 386 с.
4. Шеремет А. Д. Методика фінансового аналізу / А. Д. Шеремет, Р. С. Сайфулін, Е.В. Негашев. — М. : Инфра-М, 2008. — 208 с.